

Anmerkninger

ved

Den Siete Tome

af

Verdens almindelige Historie,

af

Peter Friderich Suhm.

20. Hovedstykke 1. Affnit. S. 3. N. 6.

Polyænus fortæller l. 8. p. 791. en mærkelig Historie om et Fruentimmer ved Navn Themisto, hvilket Indvaanerne af Selice i Achaja ikke vilde tage i Beskyttelse, ja reve endog ud af Neptuni Tempel, hvorefter hun havde taget sin Tilflugt, for hvilken Aarsag han mener at bemeldte Stad blev Fort efter ødelagt af Jordstjeld, hvilket tildrog sig Aaret før det Leucriste Slag efter Diodori Siculi. l. 15. Tom. 2. p. 39. Vidnesbyrd, som bliver efter min Regning det 3578. Aar efter Verdens Skabelse.

§. 9. P. 11. Efterat Lysiades Tyrant af Megalopolis havde af Arato ladet sig overtale til at nedlegge Herredømmet, sad Aratus efter Plutarchi Beretning in Arato Tom. 1. p. 1041. ikke stille, men førte Krig imod Etolierne angaaende Grændserne af Megara, i hvilken den mærkværdige Handelsse med det Pallenensiske Fruentimmer Epigetis Dotter tildrog sig efter Plutarchi Beretning P. 1042., som dog Polyænus l. 8. p. 815. fortæller med andre Omstændigheder; videre beretter Plutarchus, at Aratus gjorde ei alene Fred, men endog Forbund med Etolierne, at han søgte adskillige gange forgieves at overrumple Piræum, at han ved Phylacium blev slaget af Demetrii Kongens i Macedonien hans Felt-Herre, og endelig at han satte Athenen i Frihed.

§. 71. Pag. 50. Polyænus fortæller l. 6. c. 5. Maaden hvorledes Aratus indtog Slottet i Corinthen med nogle andre Omstændigheder end Plutarchus. Efter hans Beretning vare Antiochi Befalingsmænd i Slottet Archelaus, og den Philosophus Persens, om hvilken Diogenes Laertius handler l. 7. c. 1. n. 31. p. 702., og tilliges med opregner hans Skrifter, som have besøbet sig til 19. Bøger, men hvoraf ingen er kommet til os. Han var en Discipel af
Zeno

Zeno den berømte Stifter af den Stoiske
Philosophie.

§. 123. Pag. 86. Polyænus anfører
l. 6. c. 4. tre af Philopoemens Krigspudser.
Plutarchus fortæller in Philopoemene T. 1.
p. 357. følgende Tildragelse om denne store
Mand, som fuldkommen viser hans Bemys
Beskaffenhed. Han var engang paa en
Reise, og havde ladet sin Bort i Megara
vide, at han vilde komme til ham, hvorfor
Bortens Hustru var i Færd med at lave et
Maaltid til. Imidlertid kom Philopoemen
selv, uden Følge og meget slet klæd, hvorfor
hun saae ham an for en af hans Berientere,
og bad ham om at være hende behjælpelig.
Han kastede strax Kappen fra sig og gav sig
til at fløve Beed. Imidlertid kom Borten
selv frem, og da han saae Philopoemen i
saadan Forretning, sagde han: Hvordan
gaaer det til; Philopoemen svarede: jeg
straffes for min ringe Dragt. Saa tarvelig
levede Philopoemen, endskjønt han allerede
var Achæernes Feltherre, og var og blev
dog den store Philopoemen, den største
Græker i sin Tid, ja efter alles Tilstræelse
den sidste Græker, at forstaae af Krigs-
Anførere.

§. 168. Pag. 118. Artalus Konge i Pergamo var ikke som Korfatteren her skrives Lumenis Son, men Artali Son og Lumenis Broder.

§. 179. N. 126. Not. 122. b.) Til de Skrifter, som Doctor Baumgarten opregner om Peloponnesi og Corinthens nyere Tilstand og Historie bør med Billighed legges Coronelli Memoires de la Morée traduites de l'Italien a Amsterdam 1686. in 12mo., hvor der N. 38. handles i Serdeleshed om Corinthen, saa og Voyage de Wheler en la Dalmatie, Grece & le Levant à la Haye 1723. in 12mo. traduit de l'Anglois, hvor der T. 2. p. 245. handles om Corinthen; med hvilke mange andre og flere Reise- Beskrivelser kan, om det saa behager, sammenlignes.

3. Afsnit §. 280. N. 209. Not. 212. b.) Alle Historieffrivere falde dog ikke de Barbarer, som Doctor Baumgarten beretter, Scyther, der udi Gallieni Tid plyndrede det Romerske Herredom; thi Trebellius Pollio in Gallieno p. 731. in Hist. Aug. Script. Lugd. Bat. 1661. in 8vo. kalder dem udrenkkelig Goether, ja anfører p. 809. in Claudio bemelte Keisers eget Brev hvorudi de kaldes Goether. Han vidner ogsaa paa ovenmelte Sted, at den Aethenienser Dexipus,

pus, som baade var Feltherre og Skribent, endelig nogenlunde dæmpede disse Barbarer, og satte sit Fæderneland i Sikkerhed for dem. Det synes ellers at Videnskaber have længer beholdet deres Sæde i Athenen end i nogen anden Græsk Stad, thi i det andet Seculo efter Christi Fødsel blomstrede der den berømte Herodes Atticus; Den beskiendte Philosophus Apulejus reiste didhen for at hente Visdom; Og Lucianus giver i sit Skrift til den Platoniske Philosophum Nigrinum et prægtigt Vidnesbyrd om de da værende Athenensers Kierlighed til Lærdom og Dyd, ja setter dem herudi over Romerne paa de Lider. Udi det tredie Seculo blomstrede forommelte Dexippus, hvilken Phortus i Henseende til Skrivemaaden ligner med Thucydide, og det endda med en tydelig Thucydide. Udi det fjerde Seculo studerede Keiser Julianus i Athenen, saa og de tvende berømte Fædre Basilus og Gregorius Nazianzenus. Udi det femte Seculo frembragte Athenen den navnkundige Athenais, sit Kions Zirath, hvilkens siden under Navn af Eudocia blev for medelst sine rare Dyder gift med Keiser Theodosio den Anden, eller den Yngre, og som en Philosophi Dotter ikke afod at philosophere endog paa Thronen. Da vare og de berømte Philosophi Sallustius, og

den store Proclus til. Saaledes ophorte ikke Videnskaber i Athenen, Fornuftis og Lærdoms Moder. førend at de ophorte nesten overalt, og den hele Verden nedsank i Mørket.

S. 281. P. 210. Til Slutning af den Atheniensiske Historie vil jeg endda anføre noget om Konsternes Tilstand hos dem, hvortil jeg ei før haver fundet beqvem Plads. Hele Plinii 35. Bog udi den femte Tome handler om Skildrer. Konsten, dens Opvekt og Fremgang, og nævner ved den Leilighed mange berømte Atheniensiske Skildrere, som P. 189. Polygnotus og Micon, hvilke skal have opfundet at faage sort Farve af Bliinbærme P. 196. Lumarus, som med sin Pensel skal have dristed sig til at efterligne alle Ting, P. 198. Timarete en Datter af Micon, som efter hans Sigende P. 238. malede paa en Tavle Dianæ Billede, hvilket var det ældste Skilderie udi Epheo Apollodorus, hvis Malinger vare de første, som fortiente at sees paa, og som, efter Plutarchi Sigende Tom. 2. P. 346. udi det Skrift om Athenenserne have været berømmeligere enten i Krig eller i Fred, var den første, som mængede Farverne sammen, og brugte Skygge i sine Malinger P. 218. Asclepiodorus, som var den største Mester i per-

i perspectivisk Maling, P. 227. Nicias som var meget lykkelig i at skildre Fruentimmer, og overalt tog Lys og Skygge meget vel i Agt i sine Malinger, saa at det endog lod som om hans malede Billeder vare ophævede; Kong Artalus bød ham for et af hans Stykker 60. Talenter, men han vilde ikke tage derimod, men forærede det til sit Fædreneland, saasom han var meget rig; Han var ogsaa meget lykkelig i at skildre Dyr, særdeles Hunde, og P. 238. opregnes følgende Fruentimmer Calypso, Alcisthene, Aristarete og Olympias, som alle have været af Grækenland, og alle berømte i denne Konst, men om de alle have været fra Athenen, det skal jeg ikke sige. Ja han taler paa samme Sted ogsaa om en ved Navn Irene Cratini Datter, hvilken var fra Sparta og berømt i Skildrer-Konsten, som viser at denne herlige Konst haver været meget agtet og i stor Flor hos de gamle Græker, siden Spartanerne selv, der ellers foragtede Konster og Videnskaber, lagde sig efter den. Om Irene taler ogsaa Clemens Alexandrinus Strom. l. 4. p. 523. saa og om et andet berømt Fruentimmer i Skildrer-Konsten Anaxandra Nealcis Datter. Om berømte Steenhugere handler Plinius i den 36. Bog, og nævner han der følgende Athenienser P. 272. Alcamenes, P. 280.

Bryaxis, N. 285. Diogenes l. 34. c. 8. sect. 19. p. 108. opregner han alle navnkundige Græske Billedhugere, hvoriblant ere mange Athenienser.

§. 287. Pag. 214. Not. g.) Det er **Plinius**, som T. 2. l. 7. p. 106. tilskriver Indvaernerne af den Stad **Copis**, at have opfundet ikke Roer at styre med, men **Arer**.

§. 290. N. 217. **Polyænus** fortæller l. 8. p. 824. en mærkelig Historie om de **Acarmaniske** Qvinders Tapperhed udi en Krig imod **Ætolierne**. **Athenæus** l. 8. p. 335. taler om et **Acarmanisk** Fruentimmer fra **Leucadien** ved Navn **Philænis**, som var berømt eller rettere i **Banrygte** for, at have skrevet et skammeligt Skrift om **Kierligheds** Sager, af samme **Surdey** som **Arctinus**, den **Formummede Aloysia Sigæa** og andre saadanne have skrevet i de nyere Tider. Dog anfører **Athenæus** ogsaa et **Bers** af den **Poet Æschrion**, hvorudi **Philænis** befries fra denne **Beskyldning**, og Skriftet tillegges en **Atheniensisk Sophist** ved Navn **Polycrates**.

Fjerde Afsn. §. 297. N. 223. **Polyænus** l. 8. p. 775. og **Plutarchus** Tom. 2. p. 255. de **Virt. mulier.** berette hvorledes **Phocæerne** erobrede

erobrede og beboede den Stad Lamp-
facum.

§. 301. N. 226. Det er noksom be-
kiendt hvor mange Steder der fra de ældste
Tider af have tvisted om Eren at være
Homeri Fæderland. Om hans Liv og
Levnet vides saare lidet til visse, endskiont vi
endnu have en Levnets Beskrivelse om ham
hvortil Herodorus udgives for Forfatter,
hvorpaa jeg dog høiligen tvivler, saasom be-
melte Skribent udi sin Historie udtrykkelig
vidner at Homerus og Hesiodus have ikkun
levet 400. Aar for ham, da han efter Levnets
Beskrivelsen derimod haver rigelig maattet
leve 700. Aar efter dem. Hvorom alting er,
saa haver den Stad Smyrna, af alle dem
der have tilegnet sig Eren af at være hans
Fødebye, gjort mest af ham, ved at oprette
Alter og Tempel til ham, og skulde man
saart troe, at han enten er fød der eller i en
anden Jonisk Stad, saasom han saa noie
beskriver Joniernes Skikke. Lycurgus
var den første som bragte hans Vers, dog
ikkun stykkevis til Grækenland, og holder
man gemenligen for, at han haver selv seet og
talt med Homero. Tre hundrede Aar efter
bragte Solon og Pisistratus dem i den
Orden, som han selv havde forfattet dem.
Fra den Tid af steg hans Navn og Anseelse
alt

alt mere og mere iblant Grækerne, saa at Alexander den Store forvarede hans Skrifter, og førte dem allevegne om med sig udi et Skrin af Guld, der var besat med kostbare Steene, som han havde fundet i den Persiske Keiser ved Issum. Herodotus betiener sig saa meget af Homeri Stil og Talemaader at han derfor kaldes den historiske Homerus. Det samme gjør og Plato, hvorfor han og kaldes den philosophiske Homerus, endskjønt han i sine Love er saa streng imod ham, at han rent vil have ham afskaffet. Fire hundrede Aar efter Solon udgav den herømte Criticus i Alexandrien Aristarchus en Edition af Homero, som blev holdt for den rigtigste og nøiagtigste indtil den Tid, og efter hvilken man mener at vi endnu have Homerum. Utallige have i de ældre Tider commenteret over Homerum, hvoraf de fleste ere bortkomne, men ingen haver grundigere, lærdere og udførligere skrevet over ham end den berømte Erkebisp af Thessalonica Eustathius, der levede i det 12. Seculo, og hvis Forklaring er udgivet til Rom 1542. i 4. Folianter, endskjønt denne Edition indeholder intet andet end den Græske Text. Madame Dacier haver udi Anmerkningerne ved sin smukke franske Oversættelse af Homero indført det bedste og fornemste af Eustathii store Bæk,

Berk, uden hvilket hendes Anmerkninger vel ikke heller vare blevne saa gode. Foruden ovenmelte Homeri Liv: og Levnets: Beskrivelse, som tillegges Herodoto, have tvende andre af de Gamle forfattede, til en af hvilke Plutarchus er Autor, og Dionysius af Halicarnasso uden Tvivl til den anden, som er skrevet med stor Skionsomhed, og værd at læses frem for mange Bøger. Vi have ogsaa endnu et Skrift af en vis Heraclitus over de Allegorier som findes i Homero, hvilket ikke heller er at foragte. Den berømte Engelske Poet Pope haver udi vore Tider oversat Homerum i fortreffelige Vers, skiont han haver brugt stor Frihed, og forandret mange Ting i Homero efter vore Skikke og vor Smag, og udeladt meget. Men da jeg nu saa længe haver handlet om Homeri Person, saa er det paa Tid at jeg og handler om hans Skrifter. Iblant disse ere Ilias og Odyssea de fornemste, som efter alles Tilstaaelse ere skrevne af ham. Den første handler om Achillis Brede og dens Birkninger, og den anden om Ulyssis Vandring. Hver bestaaer af 24. Bøger. Ovidius tilkiender Iliadi Prisen naar han siger: Nescio quid majus nascitur Iliade. Med denne Mening kommer ogsaa overens den fine Criticus Longinus, udi sit herlige Skrift om Stilens Høihed, hvor han og er af

af den Tanke at Odyssæa er skrevet af Homero udi hans Alderdom. Thucydides anfører ogsaa under Homeri Navn en Sang til Apollo, som endnu er til, og vel synes Homero værdig. Men alle de andre Sange, Epigrammata, og den saa kaldte Bacrachomyomachia, eller Strid imellem Froetne og Musene, som ellers er et meget sindrigt Poema, have aldeles ikke Homerum til Forfatter efter min Tanke, men ere af langt senere Tider. Nu til sidst maatte nogen spørge, er da Homerus saa fortreffelig at han fortjener al den Høiagtelse, som han stod udi hos de Gamle, hos hvilke, især hos Grækerne, han nesten var det samme, som hos os den Hellige Skrift, og fortjener han endnu at være i Anseelse, nu da vi have saa stort Forraad paa gode Bøger. Jeg svarer hertil at Homerus vel ikke kan eller bør staae hos os i lige saa stor Anseelse som han stod i hos Grækerne, hvilke søgte hos ham Grunden til deres Gudsdyrkelse, deres Guder, og deres Morale, da vi ere af ganske andre Meninger herudi end de. Dog bør han af os og alle Tider høit agtes, som en stor, en sindrig og en ypperlig Poet, som den ældste hedenske Skribent vi have, som den rene Kilde hvoraf vi kan øse en sikker og tilforladelig Efterretning om de ældste Tiders Gudsdyrkelse, Meninger, Konster og

Biden

Videnskaber. Thi det maa vel alle tilstaae, at Homerus haver af alle udi sin Tid besiddet det størst Kundskab. Udi Geographien, i det mindste af de Lande, som han kiendte, var hans Kundskab saa stor og tilforladelig, at den herlige Geographus Strabo betiener sig fornemmeligst af ham til at fastsette Steders Beliggenhed og Strekning, og vidner, at han herudi er paalideligere end de fleste der have levet efter ham. Udi Medicinen, og særdeles Anatomien, lader han overalt see stor Indsigt, ja mere end man af de Tider gemeentlig formoder. Den da brugelige Stats, og Krigskonst, Skibsfart, Handel, Agerdyrkning, ja de fleste Haandværker seer man ikke utydelig paa mange Steder i hans Vers, at han haver forstaaet til Gavn. I hvor meget han end lastes for de gale Begreb, som han beskyldes for at give i gudsdommelige Ting, hvilke han dog ei først haver indført, men ikkun beskrevet saaledes som han fandt dem for sig, saa seer man dog at han i mange Ting haver havt sunde Tanker. Han viser tydeligere end nogen anden Skribent fra de Tider, at han haver troet at Sielene leve efter Døden; Han tillegger Guderne Alvidenhed og allesteds Nærværelse; Han erkjender Menneskets Etlighed; Han tilstaaer Guds Korsyn; Han negter ikke at de onde og særdeles Meenedere straffes

efter

efter Døden; Han berømmer Lydighed imod
 Guderne; Han påstaaer at de give Ære,
 Klogskab og Styrke; Han anbefaler Medli-
 denhed imod Giester og Nødlidende; Han
 tilskriver Jupiter Evighed. Hvad endelig
 hans Stil og Poesie anbelanger da vise de
 efter mine Tanker tydelig, at han haver besid-
 det den største poetiske Geist, som nogensinde
 haver været i Verden; Thi det vise hans
 utallige Lignelser, mangfoldige Allegorier,
 hyppige Epitheta, idelige Forandringer paa
 Beskrivelserne af de mange Feltslag, Taler,
 Saar og Strid som der forekomme. Hvil-
 ken Rigdom af Tanker og Indbildnings-
 Kraft hører der ikke til at skrive 48. Bøger
 paa Vers. Derfor er det ei heller under-
 ligt om han iblant falder, hvilket ei kan
 negtes, efter Horatii Tilstaaelse: Indignor
 quandoque bonus dormitat Homerus. Dette
 tilligemed de Tider, som han levede paa, ere
 Aarsag i, at han, endskjønt den største Poet,
 som haver været i Verden, dog ei haver
 skrevet det fuldkommenste Poema. Nei den
 Ære tilkommer Virgilio, endskjønt mindre
 Poet, hvis Æneas, særdeles de syv første
 Bøger, nesten haver ingen Feil. Men
 hvoraf kommer det? deraf, i.) havde han
 Homerum selv og mange andre for sig, som
 han kunde betiene sig af, og dog var han ei
 i Stand til at bringe mere end tolv Bøger

til;

tilveie, og 2) levede han i lærdere og mere oplyste Tider, da saa mange Philosophi havde beriget Verden med sunde, grundige og prægtige Tanker, da saa mange flere rare Kunster og Videnskaber vare opfundne, hvilke alle forsynede ham med nye og herlige Tanker, som Homerus ikke kunde have, og endelig levede da den største Mængde af lærde, vittige og klygtige Folk, hvis Raadsførelse Virgilius meget betiente sig af. En Ting forekastes endnu Homero, nemlig den Enfoldighed i Sæder, som overalt fremstikker i hans Vers, da Printseser selv gaae til Strandbredden for at toe deres Klæder, Konger gaae omkring uden Opvartere, store Helte ikke synes allevegne at være høflige nok, og fornemme Folk selv lave deres Mad til. Men uden at tale om enten de gamle Tiders eller vores Levemaade er herudi best, og om saadan Enfoldighed just ikke er en af de Fornoielser, som Homeri Læsning giver sine Læsere, saa maa og bør dog enhver skionsom og billig Læser tilstaae at disse Feil, om de end ere Feil, vare uovervindelige for Homero, der ikke kunde beskrive sine Tiders Menneſker anderledes end de vare. Han taler ogsaa overalt ikkun om stegt Kiød, og beskriver alle deres Vaaben at have været af Kobber, deres Handel at være skeedt ved Bytte, og Oper at have været som en vis

Thr. Selsk. Skr. 5. D. D Slags

Slags Pris for Vahrer, ligesom Penge nu omstunder, og Guld og Sølv ikkun at have været i Brug til at forarbejde Kar, Skiolde og andet saadant af; Han taler og ikkun paa et eneste Sted om Fiskerie, hvorfor? fordi det var rart og usædvanligt i hans Tid at fiske, og Folk havde endda ei meget vant sig til at spise Fisk. Saaledes var Leveemaaden i de Tider, og vi bør takke ham fordi han haver skrevet den op til vor Esterretning, og ei derfor raabe ham ud for en grov, ubehøvet og uforstandig Mand, der visselig, om han nu kom frem igien, vilde belee vor Høflighed og Falskhed. Jeg haver tilforn sagt, at Homerus er den ældste hedske Skribent, som er kommet til os; men derfor kan man vel ikke tvivle paa, at der jo for ham have været Skribentere endog iblant Grækerne, thi ellers havde han været mere end et Mennecke, om han uden nogen Formand havde bragt Poesien til saadan Guldkommenhed, som man finder den udi hans Skrifter. Han selv taler om en Poet eller Sanger ved Navn Phemius, som han kalder guddommelig. De Gamle navngive ogsaa mange andre, iblant hvilke fornemmelig følgende tre Fruentimmer: Helena, en Dotter af den Athenienser Musæo, som beskrev den Trojanske Krig, og gav derved Homero Indholden af hans Vers, Planothea,

thea, eller Themis, som efter Clementis Alexandrini Beretning Strom. l. 1. p. 309. først skal have opfundet Hexametriske Vers, og Phantasia fra Memphis Nicarchi Døtter, som beskrev den Trojanske Krig og Ulyssis Reiser, og nedlagde dem til Bedæring i et Tempel i Memphis, hvorfra Homerus ved den hellige Skriver Phanis fik dem i sine Hænder, og betiente sig derpaa af den Orden, som hun havde brugt. Dette beretter Ptolemæus Hephæstion in Photii Bibliotheca Cod. CXC. l. 4. p. 481. og l. 5. p. 485. Men endskjønt det vel er at formode, at Vers have været i Brug hos Grækerne for Homeri Tid, saa er dog den gode Ptolemæi Anseelse for ringe til at faae een til at troe, at den store Homerus haver paa saa nedrig en Maade søgt at betiene sig af andres Arbeide; Nei det er kun en Klif, som visse smaae Skribentere have villet sætte paa ham, fordi de vel saae at de ei kunde opnaae ham. En lærd Engellænder haver nyligen villet henseere Homeri Alder til de syv Bises Eder, hvilket dog baade strider imod Herodoti udtrykkelige Vidnesbyrd, saa og imod alle Gamles eenstemmige Beretning, at Homerus er den ældste Græske Skribent, da dog efter Engellænderens Mening Hesiodus, Tyrtæus, Archilochus, og flere bleve ældre end han, og mange

andre jevngamle med ham. Flere Efterretninger om denne store Mand findes udi la Vie d'Homere par Madame Dacier, udi den syvende Tome af Homeri Oversættelse, ellers og kaldet Supplement à l'Homere à Amsterdam 1731. in 12mo. fra P. 1. til P. 30., hvor der ogsaa af Engelsk oversat findes Homeri Liv og Levnet, og Betænkninger over hans Skrifter af Pope. Men udførligst om ham handles udi Fabricii Bibliotheca Græca Vol. 1. lib. 2. c. 1. &c. fra Pag. 253. til Pag. 369. De beste Editioner af Homero have Josua Barnes udi to Tomer i 4to til Cambridge 1711. og Samuel Clarke ligeledes i to Tomer i 4to til London 1729. udgivet, hvortil endnu kommer Homerus med Eustachii Forklaring under, som Andreas Politus begyndte at udgive til Florenz 1730. i Folio, men hvoraf saa vidt jeg veed, endnu ikke kun tre Tomer ere udfomne.

§. 303. P. 228. Plutarchus udi de saa kaldte smaae Paralleler Tom. 2. P. 312. beretter, at da Indvaanerne af Sardis havde beleiret Smyrna, og ei vilde ophæve Besættelsen, førend Smyrnæerne havde overladt dem deres Koner, gav en smuk Slavinde, som tiende hos en ved Navn Philarchus, sine Landsmænd det Raad, at pynte alle Slavinderne ud paa det prægtigste, og at sende

sende dem, ligesom de kunde være deres Kone, ud til Fienden i Leiren. Dette Anslag havde saadan Fremgang, at Sardinierne ei alene bleve derved bedragne, men endog styrtede i yderste Ulykke; thi efterat de havde bragt fornøiet sig med disse Piger, og vare derpaa faldne i Søvn, gjorde Indvaanerne af Smyrna Udfald paa dem, og sloge dem ganske af Marken. Til en Erindring af denne Hændelse blev aarligen holdt en Fest udi Smyrna, paa hvilken Slavinderne ginge klædte som frie Fruentimmer. For denne Histories Rigtighed anfører Plutarchus Dositheum, udi hans tredie Bog af den Lydiske Historie.

§. 305. P. 229. Plinius l. 7. Tom. 2. p. 105. udgiver Erythræerne for at have været de første Opfindere af to rang aarede Galleier. Plutarchus T. 2. p. 675. sympos. l. 5. Quæst. 2. taler om den Erythæiske Poetinde ved Navn Aristomacha.

§. 308. Pag. 231. Af den Grædske Poet Nicander fra Colophon, haves endnu Theriaca og Alexipharmaca, af hvilke til denne Tid ingen god, end sige prægtig, Edition er udkommet, hvortil nok Indholden er Aarsag, som vel er nyttig, men ikke behagelig. Om Nicander handles udførlig

udi Fabricii Bibliotheca Græca. Vol. 2. l. 3. c. 26. p. 612.

§. 315. P. 238. Om Bias, som var een af de syv Vise, handler Diogenes Laertius l. 1. c. 5. p. 85. Vi have endnu mange findrige Taler af Bias, som vise at han har ver besiddet en stor Geist.

§. 316. P. 239. Not. 245. b) Om den vise Thales af Mileto, den første iblant alle Græker, som lagde sig efter Astronomie, Physique &c. handler Diogenes Laertius l. 1. c. 1. p. 21. Det er bekiendt, at han forud saagde en stor Soel-Formørkelse, som indfaldt iust da Meder og Lydier vare i Begreb med at figte mod hinanden. Tzebzes Chiliad 2. M. 54. P. 303. tillegger ham først at have opfundet Maanens Gang og Formørkelse. Thales stod og i den Tanke, at Vandet var Aarsag til alle Tings Frembringselse paa Jorden. Anaximander var hans Discipel, om hvilken Fabricius in Bibl. Gr. Vol. 1. l. 2. c. 23. p. 773. handler. Strabo l. 1. p. 13. tillegger ham at have forfærdiget det første Vand-Chart, hvorimod Plinius l. 7. Tom. 2. p. 102. siger, at det var den første Jord-Kugle. Samme Plinius tillegger ham ogsaa Tom. 1. l. 2. p. 148. at have først opfundet Skiegheden af Zodiaco
2. Dyr

o: Dyrkredsen. Anaximenes var igien en Discipel af Anaximander, og fortsatte saaledes den Joniske Skole, som Thales havde stiftet. Om ham handler Fabricius l. 2. cap. 23. pag. 773. Archelaus Anaxagoræ Discipel og Socratis Læremester, var og fra Mileto. Om ham see hos Fabricium l. 2. c. 23. p. 774. Timotheus beskrives af de Gamle som en af de største Musicis der haver været i Verden. Plinius beretter l. 7. p. 103. at han haver lagt den niende Streng til Lyren, og Clemens Alexandrinus udgiver ham Strom. l. 1. p. 308. for en Forbedrer af Sangen baade ved Cither og i et Chor.

§. 320. P. 242. Polycænus fortæller l. 8. p. 819. et særdeles Indfald der kom over de Milesiske Jomfruer. De bleve ligesom galne, saa at mange af dem hang sig selv op. Alle Midler for at dæmpe denne Ulykke vare forgieves, indtil at en Milesisk Kvinde gav det Raad at slæbe de Jomfruer, som saaledes havde dræbt sig selv, nøgne over Forvet. Dette havde saadan Virkning, at bemeldte Raserie strax efter ophorte. Skam udrettede da det, som Straf ei havde kunnet. Plutarchus Tom. 2. p. 249. de Virt. mulier. fortæller denne Eildragelse paa samme Maade, undtagen at det efter hans Sigende var en Mand der gav bemeldte

Raad, som havde saa onstelig en Virkning, og at han mener at Kaseriet kom af Luftten. Aulus Gellius taler ogsaa l. 15. c. 10. p. 370. om denne Hændelse. Udi den Krig imellem Milesierne og Indvaanerne af Naxos bleve de første slagte af de sidste, og det ved et fanget Naxisk Fruentimmer, navnlig Polycræta, som gav sine Landsmænd hemmelig Underretning om deres Fienders Tilstand. Dette fortælle Polyænus l. 8. p. 773. Plutarchus de Virt. mulier. p. 254. og Parthenius c. 18. p. 380. og c. 9. p. 361. hvor han til Beviis anfører Theophrastum og Andronicum, udi den første Bog af den Naxiske Historie. Plutarchus, Parthenius og Aulus Gellius l. 3. c. 15. p. 101. som anfører Aristotelem, berette end videre, at da Naxierne havde ved Polycræta's Hielp overvundet deres Fiender, løbe de hende i Møde til Stads-Porten, løftede hende ved Berømmelser op i Skyerne og kronede hende med Krandsen; Dette forarsagede at Polycræta blev saa glad, at hun ei var i Stand til at bære sin Glæde, men faldt død ned midt i Stads-Porten, hvor hun ogsaa blev begravet, og ei Ere-Minde oprettet over hende. Pierca Pythi's Datter stiftede efter Polyæni l. 8. p. 773. og Plutarchi de Virt. mulier. p. 253. Beretninger, Fred imellem Indvaanerne af de tvende Stæder Miletus og Mycis,

Myris, ved det hun formaaede sin Elsker Phrygium den Milesier, der var i største Afseelse iblant sine Landsmænd, til at arbeide paa Freden. Fra den Tid af blev Phrygii og Pieria Eskov saa bekiendt, at de Milesiske Fruentimmer endda udi Plutarchi Tid, da sex til syv hundrede Aar vare forløbne, onskede sig saaledes at elskes af deres Mænd som Pieria blev elsket af Phrygio. Denne Tildragelse beskriver Aristænetus ex edit. Joan. Corn. de Pauw Trajecti ad Rhenum 1737. in 8vo. l. 1. ep. 15. p. 100. &c. paa en meget behagelig Maade. Ælianus var. hist. l. 2. c. 38. p. 52. taler om en Lov i Mileto, som forbad alle Fruentimmer at drikke Biin, og tillod dem ei at drikke andet end Vand. Athenagoras in Apologia pro Christianis p. 17. siger at Dædalus og Theodoros den Milesier have først opfundet Bildhugger Kunsten og at pouffere. Plinius l. 7. p. 103. vidner at Cadmus den Milesier haver først skrevet en Historie, at forstaae iblant Grækerne, hvormed mange af de Gamle komme overeens. En af de berømteste Romaner udi gamle Dage skrev Aristides under Navn af Milesiske Fortællinger, endskjønt det er uvist om han haver kaldt dem saaledes, fordi han selv var fra Mileto, eller og for deres Indholds Skyld, som var meget frie og lidertig, for hvilke

Eng Miletus i Særdeleshed beskyldestes. Dette Skrift er ikke mere til. Mere om dets Forfatter kan sees udi Fabricii Bibl. Gr. Vol. 6. l. 5. c. 6. p. 826.

§. 321. Pag. 243. Om den berømte Philosophus Zeno Eleates, handler Diogenes Laertius l. 9. c. 5. p. 989. Han var en Discipel af Parmenides den Eleater, som havde hørt Xenophanem den Colophonier. Zeno forbedrede meget deres Philosophie, saa at han endog blev Stifter af en nye Sect i Philosophien, som efter hans Fæderne Stad kaldtes den Eleatiste. Han var den første Opfinder af Dialectiquen; Da han vilde befrie sit Fæderneland fra den Tyran Nearchos, gik det ham ulykkelig, og satte han Livet til paa en grusom Maade. Hans fornemste Lærdomme vare disse: Der er intet Vacuum til; Alting haver sin Oprindelse af Kulde og Barme, vaadt og tørt; Der ere mange Verdener; Legemet bestaaer af Jord, men Sielen af alle ovenmeldte Ting. Hans Discipel var Leucippus, som lærte at Verden er uendelig, at alting idelig omskiftes, at der dagligen opkomme nye Verdener, at Jorden gaaer, og at den er dannet som en Fromme, og at Stierne fange Ild ved deres hastige Bevægelse. Alt dette berettes af Diogene Laertio.

§. 322.

§. 322. Pag. 243. Herodotus er den ældste hedenſke Historieſkriver ſom nu omſtunder haves, thi Cadmus, Hellanicus og Hecataeus, ſom ſkreve noget for hans Tid, ere bortkomne; Ei heller have de været at ligne imod ham, hvorfor og Cicero allerede kalder ham *historiæ Patrem*, endſkiønt bemeldte Skribentere vare endda til paa de Tider. Herodoti Historie beſtaaer af ni Bøger, er ſrevet efter den Joniſke Dialect, og befatter i ſig den hele da bekiendte Verdens hiſtoriske og geographiſke Beſkrivelse, endſkiønt han ſelv giver den ikkun ud for at beſkrive Krigene imellem Europa og Aſia, hvortil og hans Hiſtories Begyndelse og Slutning ſvarer; Men der imellem haver han paa en meget behagelig Maade blandet alle andre Landes Hiſtorier. Hver af hans ni Bøger fører Navn efter en af Muſerne, og det efter en udtrykkelig Befaling, ſom Grækerne udfædede i en ſtor Forſamling, da de havde hørt ham oplæſe ſit Verk. Foruden at han ſelv alle vegne viſer de tydeligſte Prover paa Lyſt til at ſige Sandhed, ſaa beſad han og den fornødne Kundſkab til Hiſtoriens Skrivning, hvilken han paa ſine vidtløftige Reiſer i Grækenland, Egypten, Chaldaea og Perſien havde erhvervet ſig. Særdeles maa man forundre ſig over hans Kundſkab i Geographien, hvorudi han endog

over:

overgaaer de fleste af de Gamle, som have
 levet efter ham. Med alt det saa haver han
 ei havt Mangel paa Modstandere, baade i
 ældre og nyere Tider, der paa en uanstæn-
 dig Maade have angrebet ham og hans
 Skrifter, hvoriblant Plutarchus er den
 fornemste, som endog haver unaget sig med
 at skrive et særdeles Skrift imod ham under
 Navn, om Herodoti Ondskab. Men den
 bekiendte lærde Mand Henricus Stepha-
 nus, haver udi en egen Apologie for Hero-
 doro svaret dem alle heel vel, skönt noget
 skarpt. Udi den 22. Tome af Corpore By-
 zantino ex editione Veneta citerer Keiser Con-
 stantinus Porphyrogenitus in de administrando
 imperio c. 23. p. 63. Herodoti 1ode Bog,
 da vi dog nu omstunder ei have mere end
 ni, og de Gamle heller aldrig have talt om
 flere, hvorfor ogsaa Bandurius udi sine
 Anmerkninger til bemeldte Keisers Skrift udi
 den 23. Tome B. 28. rettelig anmerker, at
 der maa være forskrevet og staae Herodotus
 i Steden for Herodorus. Hos Colome-
 sium ex edit. Fabricii Hamburgi 1709. in 4to.
 finder jeg pag. 325. recueil de particularites at
 Isaac Vossius haver foregivet, at der er
 meget borte af Herodoti Historie, hvilket
 ikke lidet bestrækkes af det Sted hos Hero-
 dotum, som Aristoteles Tom. 2. p. 398. in
 hist. Anim. l. 8. c. 18. anfører, hvilket ikke
 mere

mere findes hos ham. Hvormeget vi nu omstunder have Herodotum anderledes i Henseende til Stilen, imod det han har været i Begyndelsen, kan slutes af følgende Galei Ord P. 33. udi Anmerkningerne til Herodotum. Herodotus er stedse bleven holdt for den Joniske Dialects Rettesnor, men han er nu saa forandret og forhudlet, at jeg neppe troer at den tredie Deel af ham er efter bemeldte Dialect. Iblant mange gode Editioner af denne store Skribent habes fornemmelig følgende tvende: Thomæ Galei Londini 1679. fol. og Jacobi Gronovii Lugduni Batavorum 1715. f. saa og Westelingii. Hvad Callimachus angaaer, da var han en stor Poet, og meget anseet ved det Egyptiske Hof udi Ptolomæi Philadelphi Tid. Vi have endnu af ham endeel Hymni og nogle Epigrammata. Der ere tvende meget skionne Editioner af denne Poet; Den ene udgivet af den bekiendte Madame Dacier til Paris 1675. i 4to. imedens hun endda var ugift, og den anden af Ezechiel Spanhemio, til Utrecht 1697. i 2. Tomer i 8vo. med Anmerkninger, som ere Spanheim værdige, det er at sige, uforbederlige og fulde af den rareste og ugemeenste Lærdom. Om Dionysio af Halicarnasso agter jeg at handle paa et andet Sted. Udi Enido var den berømte Philosophus og Mathematicus

Eudarus

Eudarus fød, som var en Discipel af Platon; Archyta den Pythagoræer, og de Egyptiske Præster. Han gav sit Fædernes land Love, og var den første som handlede om krumme Linier. Men den største Stykke havde han i Astronomien, og var han den første efter Serv: i Beretning in Virgiliæ Æneid. lib. 5. v. 49. som ret satte Aaret og Calenderne i Stand, at forstaae hos Græckerne. Mere om ham findes hos Diogenem Laertium l. 8. c. 8. p. 955.

§. 327. Pag. 245. Til Historien om Joniernes Vandring fra Grækenland til Asien hører hvad Polyænus l. 8. p. 786. fortæller om Croso, en Søn af Codro Konge i Athenen, hvorledes han ved en List, opfundet af den Thessaliske Præstinde Chrysame, bemestrede sig den Stad Erythras.

§. 337. Pag. 251. Valerius Maximus l. 2. c. 6. ex. 1. p. 178. taler ikke om Regelser men om Salver. At de Joniske Dandsere have været letsærdige, vidner ogsaa Horatius med følgende Ord lib. 3. Od. 6. *Morus doceri gaudet Jonios matura virgo, & fingitur artubus; Jam tunc & incestos amores de tenero meditatur ungui.*

§. 346.

§. 346. Pag. 256. Apulejus kaldet Florid. lib. 1. p. 331. den Eoliske Musique den simple, og den Doriske den krigerste. Plinius l. 7. p. 107. c. 58. siger, at Jonierne have havt de ældste Bogstaver, og at andre Folk have taget deres af dem, hvilket dog baade maa forstaaes med megen Jndskrænkning, saa og henføres til Jonierne, imens de endda beboede Grækenland, og for den Tid de ginge over til Asien. Om det tapre Fruentimmer Mania Zenidis Enke, der regierede over alle de Dardaniske Stæder, og gif selv i Felten, handler Polyænus l. 8. pag. 807. Xenophon in historia Græca l. 3. c. 1. a. p. 130. ad p. 132. beskriver hendes store Egenskaber, og hvorledes hun af sin egen Svigersøn Midia blev tillige med sin Søn omkommet paa en forræderisk Maade, da hun var noget over 40. Aar gammel.

Anden Bog, 1. Hovedstykke, 1. Afsnit.
 §. 352. Pag. 263. Den Historie om de tvende Brødre af Catania, som bare deres Forældre ud midt af Luen, der fortæredes deres Fæderne: Stad, er meget berømt hos de Gamle. Solinus c. 11. p. 197. taler om dem og siger, at Jndvaanerne af Catania, kalde dem Anapias og Amphinomus, Jndvaanerne af Syracusa derimod Emanthias og Eriton. Claudianus beskriver
 P. 547.

Y. 547. udi en Idylle meget prægtigen dens
 ne Tildragelse, Idyllen begynder saaledes:
 Adspice sudantes venerando pondere fratres,
 Divino meritis semper honore coli. Justa
 quibus rapidæ cessit reverentia flammæ, & mi-
 rata vagas reppulit Ætna faces. Complexi
 manibus fultos cervicæ parentes, Attollant
 vultus, accelerentque gradus Grandævi gemina
 sublimes prole feruntur, & cara natos impli-
 cuere mora.

§. 370. Y. 276. Om den Gudsdyr-
 kelse som alle Sicilianer udviste imod Pro-
 serpina og Ceres i den Stad Enna, findes
 den beste Esterretning hos Cicero Orat.
 Tom. 2. lib. 4. in Verrem a. p. 454. ad p. 459.
 Overalt forekommer udi de fem Taler, som
 Cicero haver skrevet imod Verrem, saa dyb
 en Lærdom, og Kundskab i de Siciliske Sa-
 ger, at ingen anden gammel Skribent kan
 herudi liges med ham.

§. 372. Pag. 277. Tatianus p. 142.
 Athanasius Tom. 1. pag. 20. Gregorius Na-
 zianzenus Tom. 1. pag. 100. og Plinius l. 7.
 p. 97. tilskrive, at jeg ei nu engang skal an-
 føre de gamle Poeter, eenstemmigen Arbeide
 i Jern og Smedde- Arbeide deres Opfin-
 delse Cycloperne og Vulcano. Ancus
 tilskriver dem og l. 7. p. 96. at have bygt de
 første

første Taarne, og anfører Aristotelem for denne Mening; Hoorimod Theophrastus, efter hans Sigende skal have tilskrevet Tyrinthierne det. Herved maa eftersees Garduini Anmerkninger ved dette Sted, og den 158. Forbedring P 134. Pag. 97. vidner ogsaa Plinius, at nogle tilskrive Cycloperne, og andre Chalyberne at have først forarbejdet Kobber.

§. 374. Pag. 278. Empedocles er født i den Sicilianske Stad Agrigento. Han var en Discipel af den store Philosopho Pythagora. Ham tillegges at have opfundet Rhetoriquen. Han var ei alene den største Philosophus i sin Tid, men endog en god Poet, og skrev han alting paa Vers, hvilket han dog havde tilfælles med de fleste, som indtil den Tid levede: Han var ei alene Philosophus i Ord, men endog i Gierning, hvilket han vilste da han veigrede sig for at tage imod et Kongerige, som blev ham tilbudet. Om hans Alder ere mange Tvistigheder, da nogle tillegge ham 60. Aar, andre 77, og atter andre 109. Samme Adskillighed af Meninger findes ogsaa om hans Døds-Maade. Den almindeligste, og dog vel den vigtigste, er at han levende haver nedkastet sig udi Abnningen

gen af det Bierg *Ætna*, for efter sin Død at blive holdt for en Gud, naar han saa pludselig forsvandt. *Soratus* haver ved følgende Ord in *Arte Poëtica* v. 463. fornemmelig udbredt denne urimelige Mening: *Deus immortalis haberi dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Ætnam Insiluit.* Den rettere Mening fortæller *Phacorinus*, som siger at han faldt af en Bogn og brød Ryggen i tu. Han bragte først de bekiendte fire Elementer: Jord, Vand, Luft og Ild, paa Bane, og holdt for at Krig og Fred, Enighed og Uenighed, som han kaldte det, og som bør forstaaes om Elementernes Omstiftelse og Overeensstemmelse, vedligeholde en evig Orden i Verden. Det meste heraf er taget af *Diogene Laertio*, som handler om denne store Mand l. 8. c. 2. a. p. 920. a. 8. p. 945. Hvad Tanker de Gamle have gjort sig om ham, seer man af følgende *Lucretii* Vers l. 1. p. 19. Nil tamen hoc habuisset viro (*Empedocle*) præclarius in se (*Sicilia*) Nec sanctum magis, & mirum, carumque videtur. - - - Ut vix humana videatur stirpe creatus. Flere Esterretninger om *Empedocle* staaer udi *Fabricii Bibliotheca Græca* vol. 1. l. 2. c. 12. pag. 465. &c., hvor der ogsaa p. 469. findes det Skrift de *Sphæra*, som gemeenligen tillegges *Empedocli*, og som bestaaer af 168. Vers. Men da

da ingen af de Gamle nævner dette iblant de af dem Empedocli tillagde Skrifter, saa har man billig Aarsag at tage i Tvivl om det tilhører ham, endskjønt det ellers besidder alle Kiendetegn af at være meget gammelt. Gorgias den Leontiner var Empedoclis Discipel. Udi Philostrato l. 1. de Viris Sophistarum c. 9. p. 492. findes en net Leontis Beskrivelse over ham. Bemeldte Skribent giver ham ud for Fader til Sophisterne, og beretter at han overalt i Grækenland nød stor Ære, saa at der endog blev sat ham en forgyldt Statue udi Apollinis Tempel i Delphis. Han tillegger ham og en Alder af 108. Aar, hvormed andre gamle Skribentere komme overens. Isocrates var iblant andre hans Discipel. Denne Gorgias var den første som dristede sig til at holde Taler paa staaende Fod om hvad det skulde være. Mere om ham findes udi Fabricii Bibl. Gr. l. 2. c. 26. p. 857. Vi have ellers endnu tvende smaa Taler af denne Mand. Epicharmus, Pythagoræ Discipel, var ikke fød i Sicilien, men paa den De Cos, hvorfra han, da han ifkun var tre Maaneder gammel, blev bragt til Sicilien. Plinius l. 7. p. 94. vidner efter Aristoteles, at Epicharmus skal have lagt de tvende Grædske Bogstaver θ og χ til de andre da allerede værende. Epicharmus

opnaaede en Alder af 90. Aar. Mere om ham findes hos Diogenem Laertium l. 8. c. 3. pag. 945. og Fabricium Bibl. Gr. lib. 2. c. 13. pag. 490. og c. 19. p. 664., hvor der iblant andre hans Skrifter anfores, at han haver forfærdiget 52. Comoedier, som alle ere bortkomne. Hvad den store Mathematicus Euclides angaaer, som haver giort sig udsødelig formedelst sine Fortienester i Geometrien, da veed jeg ei paa hvad Grund at de lærde Forfattere gjøre ham til en Sicilianer, da man hos ingen af de Gamle finder, hvor han er fød. Han stod i stor Naade hos Ptolemæum Lagi Son, Konge af Egypten, og haver selgelig været i Anseelse efter den store Alexanders Tid. Mange af de Gamle og end flere af de nyere have commenteret over denne kostbare Skribent. Hans Skrift om den pure Mathematique bestaaer af 15. Boger. Den beste Edition er udgivet til Oxford af Gregorio 1703. i Folio. Udsørlig Efterretning om Euclide findes udi Fabricii Bibl. Gr. vol. 2. lib. 3. c. 14. p. 367. Nogle andre smaae Skrifter, som erkiende ham for Forfatter, og som endnu ere til, opregner bemeldte Fabricius paa samme Sted. Om Eschylo haver jeg tilforn handlet, og om Archimede, Diodoro og Theocrito skal jeg handle paa bequemmere Steder. Athanasius Tom. 1. orat. contra gentes

gentes p. 20. taler om en vis Corax fra Syracusa, der skal have opfundet Rhetoriquen. Om ham, og en anden ved Navn Tissias, der begge vare fra Sicilien, og begge have først skrevet Rhetoriske Regler, handler ogsaa Fabricius Bibl. Gr. vol. 4. l. 4. c. 32. p. 481. Plinius l. 7. p. 105. tilskriver Syracusanerne at have bygget den første sep rang-aarede Galley. Diogenes Laertius l. 8. c. 2. n. 7. p. 930. anfører et Fruentimmer ved Navn Potamilla i Anledning af Agrigento og Empedocle, og synes at anføre hende som en Skribent; Men da Egidius Menagius selv tilstaaer, at han ei veed noget videre om hende, saa bliver det vel ei heller mueligt at opspore flere Esterretninger.

§. 376. Pag. 279. Not. 290. b.) At Tiberius nogensinde haver opholdt sig paa de Egdiske Der, der ligge Besten for Sicilien, maa jeg tilstaae at jeg hverken haver kunnet finde hos Svetonium, Tacitum eller nogen Skribent, der haver handlet om Tiberio. Derimod er det bekiendt, at han længe opholdt sig og bedrev mange skammelige Gierninger paa den De Caprea, der ligger nær det faste Land af Neapolis. Da en af de Egdiske Der hedder Capraria, saa har nok dens Navn ledet denne store Mand i Bildfarelse. Hvorledes Den

Caprea nu omstunder seer ud, og hvilke Godspor der endda findes af Tiberii Ophold paa bemeldte Sted, faaer man best Underretning om udi den 4. Tome af Voyage de l'Italie par Misson, som indeholder den lærde Engellænders Uddiffons gjorde Anmærkninger over de Italienske Stæder.

§ 391. P. 293. Not. 303. B.) Pindarus berømmer den store Seier som Gelon, Hiero og deres Brødre erholdte ved Himera over Carthaginenserne udi den første Pytiske Ode, som er til Hieronis Berømmelse P. 175. B. 147. r. og synes endog at sette den over den, som Grækerne ved Salamis erholdte over Perserne.

§ 392. P. 293. Gelons Dronning hedte ei Damaretia, men Damareta, efter Diodori Siculi Udsigende, l. 11. p. 424. Pollux l. 9. c. 6. Segm. 86. p. 1067. kalder hende Demareta, men siger ei at den Mynt, som hun lod staae og kalde efter sit Navn blev præget af den Guldkrone, som Syracusanerne førærede hende, men af de Sicilianiske Fruentimmers Smykker, som de efter hendes Forlangende gave hende, for medelst den indfaldne Penge-Mangel i Krigen mod Carthaginenserne.

§. 403. P. 302. Plutarchus Tom. 2. p. 90., udi det Skrift om at føre sig sine Venner til Nytte, anfører følgende snilde Svar af Hieronis Dronning: Da der engang blev Hieroni forekastet at hans Lands de stank meget ilde, adspurgte han, saasnart han kom hjem, sin Dronning, hvi hun aldrig havde sagt ham det, hvortil hun paa en uskyldig Maade svarede: Jeg tænkte at alle Mandfolk lugtede saaledes.

§. 470. P. 345. De Geloiffe Qvinder vilde efter Diodori Siculi Beretning l. 13. pag. 630. ikke alene ei forlade deres Mænd og Fæderne's Stad, men flygtede endog, for at undgaae det, til Alterne, der stode paa Torvet.

§. 529. P. 384. Da de lærde Forfattere handle her temmelig udførlig om Platonis Reiser til Sicilien; men ellers intet melde om samme store Mand, undtagen det saare lidet, som de tilforn have antegnet om ham i Historien af Athenen, saa vil jeg her ved denne bequemme Leilighed fremføre endeel af hvad videre merkværdigt der findes optegnet om Platone. Denne berømmelige Mand var fød i Athenen af Aristo og Perictiona, der førte sin Herkomst fra den vise Solon. Hans Død

indfaldt A. M. 3603., da han var 81., eller efter nogle sigende 84 Aar. At læse lærte han af Dionysio, og Legems Øvelser af Aristo den Argiver, som og først for medelst hans brede Skuldre gav ham det Navn Plato, da hans rette Navn var Ariocles. Derefter lagde han sig efter Maler-Kunsten, og gjorde Bers fornemmelig Dithyrambiske og Tragedier. Af hans Bers have vi endnu ganske faa af forliebt Indhold tilbage, som udvise, ligesom hans philosophiske Skrifter, at han ei havde blevet mindre Poet end Homerus, dersom han havde blevet ved at gjøre Bers, og ei kastede dem tilside, og opbrændt de allerede gjorde, ved det at han i sit 20. Aar fik at høre Socratem. Efter hans Død hørte han de Philosophos Cratylum, Heracliti Discipel, og Hermogenem Parmenidis. Derpaa forselede han sig til Megara med Euclide og endeel andre af Socratis Discipler. Derefter fattede han det Forsæt at reise rundt om i Verden, for at indsamle Kundskab og Lærdom. Reisen gik da først for sig til Cyrene, hvor han horte den Mathematicum Theodorum, derefter til Italien, hvor han holdt sig til de Pythagoræiske Philosophos Philolaum og Eurytum, og endelig til Ægypten, hvor han blev underviist af Præsterne. Derfra vendte

vendte han tilbage til Athenen i alen med saadan Skat af Videnskaber og Indsigt, som ingen Græker til den Tid havde besiddet. Fra den Tid af opholdt han sig i Akademiet, et Sted uden for Byen, som var fuldt af Træer, hvor han bestandig med stor Anseelse lærte. Med alt det satte han dog ikke tilside den Pligt, som efter de Eiders Naade paa laae ham, at tiene sit Fæderneland i Krig; Evertimod han var tre gange ude i Felten med sine Medborgere. Hans Philosophie bragte ham ei heller til i udvortes Ting at stille sig fra andre Mennesker, men da Gud havde velsignet ham med anseelige Midler, saa førte han sig ogsaa op efter dem, og levede temmelig prægtig. Det skede derfor ogsaa at adskillige, der havde et vrangt Begreb om Philosophien, og som meente at ingen kunde være Philosoph, uden den der aldeles forskød de Gaver og Fornøielser, som Naturen saa rigeligen uddeler, havde meget at sige paa hans Opførsel. Iblant dem var fornemmelig Diogenes, der, da han engang kom til Plato, og saae Gulvet belagt med kostelige Tæpper, stampede, saa skiden som han var, heftigen paa dem, derhos sigende: Jeg træder Platonis Hoimod under Fødder; Ja, svarede Plato strax meget sindrig, af endda langt større Hoimod. Jeg haver tilforn tallet om det Uvenskab som

indfaldt A. M. 3603., da han var 81., eller efter nogles sigende 84 Aar. At læse lærte han af Dionysio, og Legems Øvelser af Aristo den Argiver, som og først for medelst hans brede Skuldre gav ham det Navn Plato, da hans rette Navn var Ariocles. Derefter lagde han sig efter Maler, Kunsten, og gjorde Bers fornemmelig Dievrambisse og Tragoedier. Af hans Bers have vi endnu ganske faa af forliebt Indhold tilbage, som udvise, ligesom hans philosophiske Skrifter, at han ei havde blevet mindre Poet end Homerus, dersom han havde blevet ved at gjøre Bers, og ei fastet dem tilside, og opbrændt de allerede gjorde, ved det at han i sit 20. Aar fik at høre Socratem. Efter hans Død hørte han de Philosophos Cratylum, Heracliti Discipel, og Hermogenem Parmenidis. Derpaa forsoiede han sig til Niagara med Euclide og endeel andre af Socratis Discipler. Derefter fattede han det Forsæt at reise rundt om i Verden, for at indsamle Kundskab og Lærdom. Reisen gik da først for sig til Cyrene, hvor han hørte den Mathematicum Theodorum, derefter til Italien, hvor han holdt sig til de Pythagoræiske Philosophos Philolaum og Eurytum, og endelig til Egypten, hvor han blev underviist af Præsterne. Derfra vendte

vendte han tilbage til Athenen igjen med saadan Skat af Videnskaber og Indsigt, som ingen Græker til den Tid havde besiddet. Fra den Tid af opholdt han sig i Akademiet, et Sted uden for Byen, som var fuldt af Træer, hvor han bestandig med stor Anseelse lærte. Med alt det satte han dog ikke tilside den Pligt, som efter de Tidens Maade paa- laae ham, at tiene sit Fæderneland i Krig; Evertimod han var tre gange ude i Felten med sine Medborgere. Hans Philosophie bragte ham ei heller til i udvortes Ting at skille sig fra andre Mennesker, men da Gud havde velsignet ham med anseelige Midler, saa førte han sig ogsaa op efter dem, og levede temmelig prægtig. Det skede derfor ogsaa at adskillige, der havde et vrangt Begreb om Philosophien, og som meente at ingen kunde være Philosoph, uden den der aldeles forsktod de Gaver og Fornøielser, som Naturen saa rigeligen uddeler, havde meget at sige paa hans Dpførsel. Iblant dem var fornemmelig Diogenes, der, da han en gang kom til Plato, og saae Gulvet belagt med kostelige Teyper, stampede, saa skiden som han var, heftigen paa dem, derhos siggende: Jeg træder Platonis Hoivmod under Fodder; Ja, svarede Plato strax meget sindrig, af endda langt større Hoivmod. Jeg haver tilforn talet om det Uvenskab som

var imellem Xenophon og Plato, hvilket
 efter al Anseende fornemmelig kom deraf, at
 den ene vilde ei være mindre end den anden.
 Udi denne Strid synes dog Plato at have
 ført sig billigst op. Thi lad være at han
 fielden roser Xenophon, saa dadler han
 ham dog ei heller med nogen Bitterhed,
 hvorimod Xenophon i sit Brev til Æschin-
 nem Tom. 5. Part. 2. p. 175. skriver iblant
 andet saaledes om ham: Men de rare Mænd,
 som have ladet sig indtage af Egypternes
 og Pythagoræ overtroiske Lærdomme, vise
 ved deres Kierlighed til Tyrannie, og den
 Griis de sette paa de vellystige Siciliske
 Gæstebuder frem for paa en tarvelig Leve-
 maade, at deres Hengivenhed til Socra-
 tem haver været forsængelig og ubeständig.
 Men disse Ord gjøre Xenophon mere Skade
 end Plato; Thi det er unegtelig, at Plato
 alene reiste tre gange til Sicilien, dertil af
 sine Venner bevæget, for at gjøre tyranniske
 Forster til dydige, for at tilveiebringe Fred,
 og for der at indføre sine Love. Den ædle
 Sindets Hoied, hvormed han veigrede sig
 for at antage Gaver af Kong Dionysio,
 den Midkierhed som han udviste for at bringe
 Videnskaber og Philosophie i Flor ved Hof-
 fet, og den Livsfare som han herover geraa-
 dede udi, legge tydelig for Dagen, at Hykle-
 rie og Graadserie have ei bevæget ham til at
 gjøre

giøre disse Reiser til Sicilien, men en sand og ædel Kierlighed til Mennesker. At Plato ei haver alene fulgt Socratis Lærdomme, det kan vel ikke negtes, endskjønt han oversalt fremsætter dem under Navn af samme store Mand, for derved at erhverve dem større Fynd og Anseelse. Men da Plato haver skrevet om physiske og metaphysiske Ting, saavel som om politiske og moralske, med hvilke sidste Socrates alene befattede sig, saa har han vel været nød til at søge af andre Kilder end af Socratis. Han fulgte derfor i Physiquen fornemmelig Zeraclitum, i Metaphysiquen Pythagoram, og i Morale og Politique Socratem. Men nu er det Tid ved Exempler at igiendrive de Bagvaskelser, som ere gjorde imod Platonem, og at vise at han virkelig haver været en dydig Mand. Da Xenocrates engang kom ind til ham, sagde Plato: Straf mig denne Slave af, saasom jeg selv ei kan gjøre det, fordi jeg er vred. Drukne Folk raadde han til at see sig selv i et Speil, for at mærke hvor vederstyggelige de da see ud. Da han engang lastede en, der var meget for at spille med Tærninger, og denne paastod at det var for ringe en Ting, som han befattede sig med at straffe, sagde han: Det er ei en ringe Ting at komme i Bane med noget. Alt det hidindtil anførte haver jeg taget af Plato.

Platonis Liv og Levnet hos Diogenem Laertium l. 3. a. p. 282. ad p. 385. Hos Ælianum in var. hist. finder jeg følgende Ting om Platone l. 2. c. 27. p. 46. Da alle roste den Cyrenæer Annicerim for hans Erfarenhed i at ride og fiøre, sagde Plato: At den der havde anvendt saa megen Flid paa saadant, maatte ventelig være ukyndig i det, som er ret stort og betømmeligt. Cap. 30. Pag. 48. Plato brændte selv sine heroiske Vers op, da han ved Sammenligning med Homeri fandt at de duede intet. C. 42. P. 57. Arcadierne og Thebanerne kaldte ham til sig for at undervise deres Ungdom, og for at forsyne deres Lande med gode Love, men da han fik at høre at de ei vilde vide noget af Righed i Ver og Eiendele at sige, vilde han ikke komme. l. 4. c. 9. p. 102. Plato blev paa de Olympiske Leege bekiendt med nogle Fremmede, i hvis Følge han reiste tilbage til Athenen. De vidste ikke at han var den store Plato, og ikke heller kunde de af hans Tale slutte det, saa stor Admynghed fandtes hos denne Mand, og saa langt var han fra at gjøre sig til af det han vidste. Da de nu vare komne til Athenen, sagde de til ham: Vis os hen til Platonem, som fører samme Navn som du, og som er Socratis Discipel, paa det vi kan lære noget. Da sagde han: jeg er den som I spørge efter,

efter, hvorover de høiligen forundrede sig.
 l. 12. c. 29. p. 220. Da Plato saae hvilke
 Bekostninger Agrigentinerne anvendte paa
 deres Bygninger og Maaltider, sagde han:
 Folket i Agrigento bygger som det aldrig
 skulde døe, og æder som det altid skulde døe.
 l. 14. c. 33. p. 288. Om Diogene pleiede
 Plato at sige, at han var en affindig og
 rasende Socrates. Demosthenes vidner
 in Amatoria orat. pag. 253., at da Archytas
 foragtedes i Forstningen, kom han siden i
 største Ansæelse, efterat han havde havt Om-
 gang med Platone. Dionysius af Hali-
 carnasso ex edit. Oxoniensi f. 1704. Tom. 2.
 de compositione verborum p. 56. beretter, at
 Plato gjorde sig saadan Umag for sine
 Skrifter, at han endog udi sit 80. Aar pyn-
 tede og forandrede Stilen i de Samtaler,
 som han længe tilforn havde skrevet. Arhe-
 næus haver l. 5. p. 218. l. 7. p. 276. l. 11.
 p. 504. &c. og l. 13. p. 589. sammenskrabet
 alt hvad der kan siges til Last af Socrate
 og Platone, og beegnet disse store Mænd
 paa en heel uanstændig Maade; Men han
 haver herved, som paa flere Steder, vel vist
 sin store Læsning, men derhos ogsaa sin sto-
 re Mangel paa Skionsomhed. Cicero og
 andre, der langt bedre have været i Stand
 til at dømme om den Priis, som bør settes
 paa Platonis Skrifter og Philosophie,
 have

have derimod ei noksom kunnet berømme ham. Det er ogsaa bekiendt, hvor stor Ansæelse Plato var hos de første Christne, og hvilken Umag mange af Læresædrene gjorde sig for at finde Overenstemmelse imellem Skriften, den Christne Troe og Platonis Lærdomme, skjønt man maa tilstaae, at den Christne Troe haver vundet lidet derved, saasom dens Enfoldighed er herover gaaet til Grunde. Mere om denne store Mand findes hos Suidam Tom. 2. p. 236. in voce *πλατων*, Hermogenem de formis oratoriis l. 2. p. 476. &c. Longinum p. 32, 34, 36, 94, 96, 98, 100. og 102., Hesychium illustrem ex edit. Genevensi 1616. 8vo. p. 53. &c. og Appulejum de dogmate Platonis a. pag. 27. ad p. 38. Men udførligst haver Dacier beskrevet hans Liv og Læbnet foran for les *œuvres de Platon* Amst. 1700. 2. Vol. in 8vo. De fornemste af Platonis Discipler vare Archytas, begge Konger Dionysius, Fader og Son, Dion, den Feltherre Timotheus, Demosthenes, Hyperides, Lycurgus, Speusippus, som forestod Academiæ efter ham i 8. Aar, og døde 3611., og om hvilken Diogenes Laertius handler l. 4. c. 1. a. p. 386. ad p. 391. Xenocrates, der forestod Academiæ efter Speusippum, Eudorus, Heraclides Ponticus og endelig Aristoteles, som af alle hans Discipler

erlan

erlangede det største Navn. Om denne
 sidstes Utafnemmelighed imod sin Læremester,
 en Sag, som dog mange med Billighed have
 draget i Tvivl, handler Ælianus var. hist.
 l. 3. cap. 19. pag. 76., og l. 4. c. 9. p. 103.
 Saa store og herlige Discippler lode aldeles
 ingen Tvivl tilovers om Læremesterens egen
 Fortreffelighed. Evende Fruentimmer, ved
 Navn Casthenia fra Mantinea og Ario-
 thea fra Phlius, ginge ogsaa i Skole hos
 ham, og brugte efter Dicæarchi Beretning
 Mand's Klæder. Efter Platonis Død
 bleve de ved at lære Philosophien hos
 Speusippum. Dette fortæller Diogenes
 Laertius l. 3. n. 31. p. 326. og l. 4. c. 1. n. 5.
 p. 387. Den herlige Orator Themistius ex
 edit. Harduini Paris 1684. f. Orat. 23. p. 295.
 beretter, at Ariothea fik saadan Kierlighed
 til Plato ved at læse en af hans Samtaler
 om Republikken, at hun strax forklædte sig
 som et Mandfolk, og drog fra Arcadien til
 Athenen, hvor hun længe gik i Skole hos
 ham førend hendes Kion blev robet. Ele-
 mens Alexandrinus taler ogsaa om disse
 tvende Fruentimmer Strom. lib. 4. pag. 523.
 Men nu er det Tid at jeg taler noget om
 Platonis Skrifter og deres Editioner;
 Hans Skrifter bestaae da af 10. Samtaler
 om Republikken, eller dens Indretning,
 af 13. Samtaler om Love, 30. andre Sam-
 taler

taler om adskillige Ting, en Forsvars Tale
 for Socrates, og 12. Epistler. Fremdeles
 tillegges ham endda otte andre Samtaler og
 et Skrift indeholdende Definitioner af ad-
 skillige Ting, hvilke dog tilsammen efter de
 fleste Lærdes Mening fradømmes ham, og
 ansees for uegte; Endskjønt tvende af Sam-
 talerne Ariochus og Clitopho ei synes at
 være ham uverdige, og Diogenes Laertius
 ogsaa udtrykkelig tillegger ham den sidste.
 At indlade mig her udi nogen Beskrivelse og
 Undersøgning om Platonis Lærdomme og
 Meninger, vilde baade blive for vittløstigt,
 og ei heller være paa sit rette Sted. Hvor-
 for jeg vil ikkun lade mig nøie med i Almin-
 delighed at give tilkiende, at Plato er den
 ældste af hedenste Skribenter, der ere komne
 til os, som best og udførligst haver afhandlet
 og søgt at bevise de guddommelige Ting, og
 at fastsætte Sielenes Udødelighed; Ja at alle
 Hedninger, som ere komne efter ham, have
 ei gjort andet end at støtte sig paa hans Ar-
 gumenter. Hvorfor man kan holde for, at
 han er det fuldkommenste Mønster og Regel,
 hvorvidt et Menneske af sin Fornuft kan
 gaae udi den naturlige Theologie, og Na-
 turens Ret. Thi at de Skrifter, som nu
 omstunder komme for Lyset, angaaende de
 Ting, ere bedre tilforladeligere og fuldstæn-
 digere end Platonis, det have de ei deres
 Forsat.

Forfatteres Fornuft's Styrke at takke for,
 men det aabenbarede Guds Ord: Jeg neg-
 ter ellers ikke, at jeg jo anseer Plato, baa-
 de i Henseende til de af ham afhandlede Ma-
 terier, Maaden som han haver afhandlet dem
 paa, og hans Stils Fortreffelighed, for den
 kostbareste og største Skribent, som af den
 hele Alderdom er kommet til os. Jeg veed
 vel at der ere mange som foragte ham, men
 de ere saadanne, som aldrig have læst ham;
 Thi det er unueligt at en der haver læst ham,
 kan foragte ham, om han just ikke setter saa stor
 Priis paa ham som jeg, hvilket beroder paa
 en Samling og Overenstemmelse af mange-
 haande Tanker, som sielden treffer ind hos
 to, end siige hos flere at være den samme.
 Hvad hans Stil særdeles angaaer, og den
 utrolige Fornoielse, som den meddeler sine
 Læsere, da er ingen i Stand til at domme
 fuldkommen om den, som maae lade sig
 nøie med at læse ham i en Oversættelse;
 Saasom en stor Deel af Stilens Smukhed
 beroder paa den Flydenhed, Ordrighed, og
 fornemmelig Harmonie, hvilke det Græske
 Sprog besidder frem for noget andet, og
 som Plato har som den største Mester vidst
 at benytte sig af, saa at alle hans Samtaler
 opfylde Drene og Sindet med samme Har-
 monie og Sødhed som de beste Vers, og
 det uden at tabe noget af deres Tydelighed,
 Thr. Selsk. Skr. 5. D. D An.

Anstændighed, Erbarhed og Sandhed. Det er ellers høilig at beklage, at vi endnu ei have nogen Edition af saa fortreffelig en Skribent, som fuldkommen svarer til ham. De nyeste og beste ere Henrici Stephani trykt 1578. 3. Vol. in f. med Jo. Serrani latinske Oversættelse, og den til Lion 1590. Fol. med Marsilii Sicini latinske Oversættelse. Af disse tvende Oversættelser er Serrani den zirligste, men Sicini den rigtigste. Mere om Platone og særdeles om hans Skrifter findes i Fabricii Bibl. Gr. Vol. 2. l. 3. c. 1. 2. & 3. a. p. 1. a. p. 70.

§. 560. Pag. 405. Valerius Maximus l. 6. c. 2. ex. 2. ext. p. 538. fortæller at en meget gammel Kone i Syracuse bad at Gud vilde lade Dionysium leve hende over, da alle andre derimod bade Livet af ham. Da Dionysius fik dette at vide, lod han hende hente til sig, og spurgte hende ad om Aarsagen til saadan hendes Kierlighed imod ham. Jo, svarede den gamle Kone, da jeg var Pige herskede en meget slem Tyrann over os, hvorfor jeg bad Livet af ham. Vi bleve ogsaa af med ham, men finge en, som var langt værre i Steden igien. Han bad jeg ogsaa Livet af, og nu have vi faaet dig, som endda overgaaer ham i Grumhed; Hvorfor jeg er bange for at din Estermand vil

vil end blive værre end du; Har jeg da ei, Naarsag til at ønske dig Livet. Denne Historie ville vel nogle henføre til den ældre Dionysium, men efter min Gietning maa den have tildraget sig med den yngre.

§. 597. P. 428. Not. 447. B.) Justinus siger ikke alene at Agarhocles sendte, da han laae paa sin Sotte. Seng, sin Dronning Texenam til Egypten, men vidner endog at hun var fra bemelte Land, og berømmer hende for hendes Trofskab is mod sin Herre, og at hun ugierne vilde forlade ham.

§. 634. P. 451. Det er endnu ikke afgjort iblant de Lærde, enten Theocritus er fød i Syracusa eller paa den De Cos, men saa meget er vist, at han længe haver opholdt sig i Syracusa og ved Kong Hieronis Hof. Af Theocrito have vi endnu 30. Idyller og 22. Epigrammata. De første vise at han er den største Mester i det Slags Poesie, og at Virgilius, som haver villet efterfølge ham, haver ei opnaaet ham. Theocriti Hyrde. Sange fortiene ogsaa egentligere det Navn end Virgili, som haver menget mange fremmede Ting ind. Men Theocritus er overalt jevn, tydelig, slydende, bevægelig, og retter sig efter den enfoldige Natur, hvilket ogsaa synes at tilkomme Hyrder.

Særdes kan intet behageligere og naivere optænktes end den 27. Hyrde Sang, eller Samtale imellem Daphnis og en Pige. De beste Editioner af denne søde Poet ere udfomne hos Commelinum 1604. i 4to. og af det Sheldonianste Theatro 1699. 8vo. flere Efterretninger om Theocrito findes i Fabricii Bibl. Gr. vol. 2. l. 3. c. 17. a. p. 428. ad pag. 441.

§. 695. P. 495. Not. 516. B.) At Archimedes haver været en stor Mand, ja den største Mechanicus som Alderdommen kan fremvise, er unegteligt, men at Forfatterne sette ham for Plato, det kan jeg dog ikke finde mig udi. Thi saa længe at det er nyttigere og større at arbejde paa Menneskenes Forbedring og Lyksalighed, end at udrette endog de største og forunderligste Ting ved Mechaniquens Hielp, saa længe bliver og Plato baade en større og en nyttigere Mand end Archimedes. Det er meget uvist enten Archimedes eller Proclus, som levede i det siette Seculo, haver først opfundet ved Brændspeile at odelægge en Flode. Hvorefter alting er, saa haver den franske Philosophus Buffon viist i Smaat udi vore Tider, at Tingen er ikke ugiordlig, som mange endog store Mænd have indbildt sig. Foruden de af Forfatterne omtalte Archimedis

medis Opfindelser, haver han først opfundet Orgelverk, som dreves ved Vand, Pomper, et Slags Eys, som ikke fortæres des, og en Kiste med Elphenbens Plader udi, til at styrke Hukommelsen hos Børn. Meiere Esterreming herom findes udi Fabricii Bibl. Gr. l. 3. c. 22. p. 553. De beste Editioner af denne store Skribent ere udfomne til Paris 1615. og 1646. F. og til Messina 1672, F. og Palermo 1685. F., endskjønt ingen af dem er endnu saa god, som Skribentens Ypperlighed det udfordrer. Noгле af Archimedis Skrifter skal ogsaa endnu findes utrykte paa Arabisk.

(S. 710. P. 507. Not. 527. B.) At Phalaris haver selv skrevet de Breve, som nu omstunder gaae under hans Navn, kan jeg vel ikke indbilde mig, men dog negter jeg derfor ikke at de jo baade ere skrevne med stor Zirlighed, og maaskee ogsaa indeholde en Deel sandfærdige og merkværdige Omstændigheder af Phalaridis Liv og Levnet. Af det 18. Brev P. 9. ex edit. Boylii 1695. 8vo. sees at Phalaridis Dronning haver hedt Erythia, og hans Søn Paurolas. I den 40. Ep. P. 27. tales om en Seier, som Phalaris haver erholdt over Leontinerne. Ep. 51. Pag. 32. berettes at en ved Navn Python haver taget Erythiam ved Gift af

D 3 Dage.

Dage. Ep. 31. P. 19. giver Phalaris en stor Prøve paa sin Dyd, i Fald at Beretningen er rigtig, og igiendriver kraftelig de store Beskyldninger af Grumhed som ere gjorde imod ham, i det han efter den berømte Poets Stesichori Døttres Begjæring tilgiver, for Faderens Skyld, endskjønt han allerede var død, Tauromentanerne deres Brøde, og tager dem til Naade. Ep. 67. P. 44. siges at bemelte Stesichori Døttre gjorde Vers, som de tilligemed sang og spillede paa Lyren, hvilke vel gave deres Faders efter, men overginge derimod alle andres. Ep. 72. P. 51. vises os atter et meget keltigt Exempel paa Phalaridis Edelmødighed, i det han skienker Eubuli og Ariphanti Hustruens Livet, som tilligemed deres Mand havde gjort Stempling imod hans Liv, og tilgiver dem fordi de udviste sig usforfærdede mod Døden. Plinius lib. 7. p. 99. udgiver Phalaris for at have været den første Tyrann, det er at sige den første som bragte en frie Stad under Aaget.

Tredie Afsnit. S. 723. P. 519. Diogenes Laertius l. 1. c. 6. n. 1. p. 93. siger, at Cleobulina forfattede mørke Taler i hexametriske Vers. Plutarchus vidner T. 2. in convivio 7. sapientum pag. 148. at hendes rette Navn var Lumentis, men at hun gemen

gemenligen blev kaldet efter sin Fader Cleobulum Cleobulina. Athenæus l. 10. p. 448. beretter, at hun haver skrevet en heel Bog fuld af mørke Taler. Efter Clementis Alexandrini Strom. l. 4. p. 523. Vidnesbyrd, undsaæ hun sig ikke ved at toe Fødderne paa sin Faders Giester. Suidas anfører Tom. 1. p. 146. 8. in voce κλεοβουλίνη en af hendes mørke Taler om Aaret, som begynde saaledes; Der er en Fader som haver 12. Sønner, og hver af dem haver igien 30. Nimas udi sine moraliske Dissertationer in Th. Galei Opusc. Mytholog. pag. 720. anfører et Vers af Cleobulina. Flere Efterretninger om Cleobulina findes udi J. Chr. Wolfii mulier. Gr. pag. 315. og Gottfriedi Olearii Dissertatione de Poetrii Græcis p. 142. Hverken hos disse eller nogen af de gamle Skribenter haver jeg fundet mindste Grund til at domme, at Cleobulina haver været erfaren i andet end i Poesien, hvorfor jeg ikke veed hvorfor de lærde Forfattere have taget den Mening, at hun og haver lagt sig efter Astronomie og Philosophie, undtagen at Ægidius Menagius in historia mulier. Philos. segm. 4. tillegger hende Kundskab i Philosophien, men uden at anføre noget tilstrækkeligt Beviis derfor af de Gamle.

§. 724. Pag. 520. Tzetzes Chil. 1. B. 594 P. 284. kalder det Gruentimmer, som sit Lov at see de Olympiske Leege, Aristopatera, da andre kalde hende enten Pherenice eller Callipatera. Han anfører til Beviis for sin Mening Pindarum, men jeg finder ei det mindste om hende hos bemelte Poet, da han dog meget roser hendes Fader Diagoram.

§. 732. Pag. 525. Diodorus Siculus Tom. 2. l. 16. p. 109. vidner, at den yngre Artemista Dronning i Carien regierede i 10 Aar, efter hendes Mand's Mausoli Død, som havde regieret i 24. Aar. At Artemista haver brændt sin Mand's døde Legeme med mange vellugtende Sager til Aske, og siden kommet hans Aske i Band, og druffet den ud, beroer alene paa Auli Gellii lib. 10. cap. 18. p. 247. og Valerii Maximi l. 4. c. 6. ex. 1. ext. pag. 402. deres Udsigende. Men at hun haver sørget umaadelig, ja sørget sig til døde, det vidne Cicero Tom 7. Part. 1. Tuscul. Quæst. lib. 3. pag. 399., Strabo l. 14. p. 970., og Harpocration ex edit Blancardi Lugd. Bat. 1683. in 4to. pag. 74. og anfører den gamle Skribent Theopompum, der levede paa samme Tid, til Beviis paa sin Menings Rigtighed, hvilket, efter mine Tanker, ogsaa tilfulde beviser, at Sagen haver virkelig

lig forholdet sig saaledes. Strabo og Zarpocracion berette og at Mausolus og Artemisia have været Sødkende, og Secatomni Børn. Polyænus fortæller l. 8. p. 806. følgende Krigs-List af Artemisia, som jeg mener maa henføres til denne, og ei til den ældre: Da hun havde i Sinde at overfalde den Stad Latmum, begav hun sig i Følge af en Hoben Gildingier, Qvin-der samt Pibe- og Basun-Blæsere til den Gudinde Cybeles Lund, der laae 7. Stadi-er fra Byen, under Paaskud at ville ofre til hende. Indvaanerne af Latmo, som bleve indtagen af hendes Gudsfrygt, forlo- de deres Bye og løbe til for at see herpaa, men imidlertid reiste et Baghold sig, som hun havde lagt i Skiul, overfaldt Byen, og indtog den. Plinius Tom. 4. lib. 25. c. 36. pag. 398. taler om en Urt, der tilforn hedde Parthenis, som efter denne Dronnings Navn blev kaldet Artemisia. Men der er intet som haver gjort Artemisiæ Navn be- rømmeligere, end det prægtige Gravsted, som hun lod oprette over sin afdøde Herre Mausolo, efter hvilket alle prægtige Grav- steder have stedse siden ført Navn af Mau- soleis. Syginus Fab. 223. P. 220. siger at det var ganske bygget af den Lychnitiske Steen, og havde 80. Fod i Høiden, og 1340. i Omkreds.

Nag. 164. giver det derimod en Høide af
 180. Fod, og en Omkreds af 400., og si-
 ger ogsaa at det var opført af den Steen
 Lychnitis. Gellius beretter paa ovenmel-
 te Sted, at Artemisia indviede det til hendes
 Mand's Mæniste Guder, og satte Penge
 og anden Rigdom frem til Belønning for
 den, som holdt den beste Tale den Afsdøde
 til Ære, og at de 4. berømte Oratores Iso-
 crates, Theopompus, Theodectes og
 Naucrises kappedes med hverandre om at
 erholde Belønningen, som endelig tilfaldt
 Theopompo: Vitruvius beskriver lib. 2.
 c. 8. p. 29. heel vel den Stad Halicarnas-
 sum, og dens Pragt tilligemed Mausoli
 Slot. Han siger at Torvet laae lige ved
 Havnen, at midt fra Torvet gik en meget
 bred Gade, midt paa hvilken det saa berøm-
 te Mausoleum laae, som var et af Ær-
 dens syv Mirakler. Plinius beskriver
 Tom. 5. l. 36. p. 280. allerbest Mausoleum
 saaledes: Det var en firekantet Bygning,
 hvoraf de Sider som vendte imod Sønden
 og Norden vare hver 63. Fodder lang, men
 de tvende andre noget kortere; Omkring dem
 var igien en Muur, hvis hele Omkreds beløb
 sig til 411. Fodder. Høiden af Bygningen
 var 25. Albuer. Uden til jiredes den ved
 36. Pillere. Den berømte Bildhugger
 Scopas gravede den østre Side ud,
 Bryaxis

Beyaxis den nordre, Timotheus den søndre, og Leochares den vestre, alle med saadan Kunst, at det endda i Plinii Tid var uvisst, hvilken der havde gjort det best. Oven paa Pillerne var opført en anden Bygning af samme Høide som den nederste, hvilken ved 24. Trin gik spids til, som en Pyramide. Overst paa Spidsen stod en Bogn af Marmor med fire Heste for, som var forferdiget af Pythis. Hele Bygningens Høide beløb sig til 140. Fod. Men Dronning Artemisia havde ei den Fornøielse at see denne prægtige Bygning i sin Fuldkommenhed, saasom hun døde førend den blev ferdig, hvilket dog ei hindrede Bygningen at komme i fuldkommen Stand. Siden jeg nu saa vidtløftig haver handled om den største Regent, som Carien nogensinde haver havt, saa vil jeg og her indføre hvad jeg hos mig finder optegnet om Cariernes nyttige Opfindelser i Videnskaber, saasom jeg ei veed noget beqvemere Sted dertil. Herodorus l. i. p. 71. vidner, at de først af alle Folk have udjiret Hjelmerne med Topper eller Gierdusser, sat Baand og Haandgreb i Skioldene til at holde dem fast med, og pyntet Skioldene med Udgravning og Mærker at sette paa dem; Dette sidste maa særdeles have været meget gammelt hos dem, saasom man finder hos Homerum at Achilles

Achilles og andre have havt deres Skjolde prægtigen udgravne, og Hesiodus haver i et særdeles Skrift beskrevet den Udgravning, som fandtes paa Hercules Skjold. Pollux beretter l. 4. c. 10. legm. 75. p. 391. at Carierne have faaet deres Floite fra Phrygierne, og at deres Musique var meget sørgelig. Tatianus P. 141. tillegger dem at have først opfundet at spaae af Stiernerne. Hvormed ogsaa Clemens Alexandrinus Strom. lib. 1. p. 306. kommer overeens. Plinius l. 7. p. 100. tilskriver dem Jernstøblers Opfindelse, og P. 101. deres Stamfader Car, som først skal have givet Landet sit Navn, Spaadomme af Fugle.

§. 791. Pag. 568. Om Rhodiernes Opfindelser i Videnskaber haver jeg alene dette at melde, at Plinius l. 7. p. 106. tilskriver dem at have først bygget et Slags Skibe, som han kalder Celetes, af den Hastighed hvormed de kom frem, og som have havt nogen Lighed med vore Jagter. Hvad Rhodiernes øvrige Fortjenester imod Videnskaber angaaer, da have Forfatterne rigtig og omstændelig anført det altsammen. Den bekiendte Castor og hans Sone Rhodone, om hvilken Ausonius in Profes. p. 185. taler, vare og fra Rhodo.

§. 863. P. 576. At de
saa kaldte Idæi Dactyli have først opfun-
det Jernets Brug, vidner Plinius l. 7. p. 97.
og Robberets Clemens Alexandrinus Strom.
lib. 1. pag. 307.

§. 805. Pag. 577. Athanasius pag. 20.
Tom. 1. in orat. contra gentes tillegger Nep-
tuno at have opfundet Styrmands-Kunsten,
og Junoni at bedække sig med Klæder.

§. 808. P. 579. Plinius l. 7. p. 94.
figer, at Rhadamantus haver først givet
Menneskerne Love, hvilket, saafremt denne
Beretning indeholder noget sandt i sig, dog
maa indskrænkes til Grækerne alene; Thi
Rhadamantus levede omtrent i Gedeons
Eid, og folgelig havde Moses over
200. Aar tilforn givet Joderne Love.

§. 813. P. 582. Athanasius Tom. 1.
p. 20. gjør Jupiter til den første Opfinder
af den Kunst at pouffere. Det er bekiende
at denne Jupiter eller Asterius, Konge af
Creta, bortførte Europa en Dotter af A-
genor Konge i Sidon, og holdes alminde-
lig for at denne Verdens Part haver saaet
Navn af hende, endskiont Herodorus lib. 4.
p. 239. synes at drage det i Tvil, ved det
hun ifkun var i en liden Deel af Europa,
nemlig

nemlig paa den De Creta, hvorfra hun siden drog over til Africa. Med alt det synes dog Horatius lib. 3. Od. 27. v. 75. at antage det for en afgjort Sag, at Europa haver faaet sit Navn af hende. Ovidius beskriver Meram. l. 2. Fab. 13. v. 836. &c. i meget herlige Vers hendes Bortsnappelse af Jove. Pompejus Festus siger l. 3. p. 135. at det er ganske vist at Europa er blevet kaldt efter hende. Athenæus vidner l. 15. p. 678. at Corinthierne aarligent helligholdte en Fest Europæ til Ere, under det Navn af Ellois, og at de i den bare hendes Been omkring og en Krands af Myrtens Blade som havde 20. Albuer i Omkreds.

§. 818. N. 586. Plinius l. 7. p. 106. udgiver Minos for den første der haver holdt Søe-Slag og Clemens Alexandrinus Strom. l. 1. p. 309. for den første Løvgiver. Hvad Dædalus angaaer, da siger Athenagoras Pag. 16. at han allerførst haver opfundet Skildrer-Kunsten, og Plinius l. 7. p. 98. følgende nyttige Berktøier, Saug, Dre, Blysnor, Bore, Siil, og et vist Slags Liim, som kogtes af Fisk, saa og N. 106. Maastr og Raaer paa Skibe. Hans Son Icarus udgives af Gregorio Nazianzeno Tom. 1. p. 100. Orat. 3. for den første Opfinder af Skibe, og af Plinio l. 7. p. 106.

af

af Skibs = Seil. Sulgentius Placiades forsikrer in Myth. l. 3. c. 2. p. 708. at Perdicas Dædali Søster = Son haver først opfundet Saugen, og ei Dædalus selv. Plinius anfører l. 7. p. 104. Aristotelem for at Echin Dædali Paarørende haver først gjort Skildrer = Kunsten bekiendt i Grækenland.

§. 832. P. 596. Hygenus in Poemate Astronomico in Augustini van Staveren Mythogr. lat. p. 431. c. 4. siger, at Philomelus Jafions og Cereris Son, fød paa den De Creta haver først fundet Plougen op, og at dyrke og ploie Jorden med Dyne. Han anfører til Bevlis en ellers ubekiendt Historiefriver, Petellides fra Gnoffo. Plinius tillegger l. 7. p. 100. Cretenserne i Almindelighed at have været de første Opfindere af Jagt = Spyde, og det Slags Krigs = Instrumenter, som kaldtes Scorpioner.

Femte Afsnit. §. 835. P. 599. Zeno Stifter af den Stoiske Philosophie, var en Son af Mnaseo. Den Underviisning som han fik af den Cyniske Philosopho Crates, og hans Legems Svaghed og Uafselighed, synes at have bragt ham til at indføre en Philosophie og Levemaade, som i
Hem

Hensende til Tærvælgthed, Afhold og Afstne for kisdelige Lyster, hverken havde hidindtil havt sin Lige, ei heller siden fik. Den Cyniske kan vel egentligen ansees som Stamfader til den Stoiske, hvilken derfor ogsaa haver i mange Maader stor Lighed med den, dog med den Forskiel, at den Stoiske noie iagttog Anstændighed og udvortes god Opførsel, hvilke Ting den Cyniske derimod ganske satte tilside. Den Stoiske Philosophie synes ellers af alle Gamle at have været beqvemmet til at danne de Personer, som vilde befatte sig med offentlige Forretninger, og føre det saa kaldte gestæftige eller active Liv i Verden. Det bevises i det mindste af Erfarenhed, at de største Embeds-Mænd og Dyrigheds-Personer som vare enten i Grækenland eller i Rom, efterat denne Philosophie var opkommen, have været hengivet til den. Og endskiont man ikke kan negte, at den jo i nogle Ting krævede høiere Dyd af Mennesker, end de af blotte naturlige Kræfter ere i Stand til at opnaae, saa bragte den dog Menneskerne til at legge sig efter Dyden, og at stræbe efter den, just ved det den udkrævede den største Fuldkommenhed, da derimod de, som gave Menneskerne efter i deres Lyster, under Skin af at det ei er mueligt at opnaae en fuldkommen Dyd, ikke gjorde andet end at forværre dem.

Hyvorum

Hvorom alting er, saa staaer det fast, at Berden saae flere afholdne, tarvelige, arbare, borgerlige, retfærdige, arbeidsomme og aarvaagne Mænd, helst iblant de Store, efterat Zenonis Philosophie var opkommen end tilforn. Zeno opholdt sig sin meste Tid i Athenen, og kom udi sin Alderdom i saadan Anseelse, at endog Antigonus Konge af Macedonien søgte at drage ham til sit Hof. Han opnaaede ved sin tarvelige Levevemaade en meget høi Alder, nemlig af 98. Aar, uden i al den Tid at have været angrebet af nogen Sygdom. Af hans Skrifter, som vare mange i Tallet, ere ingen komne til os. Disse Efterretninger haver jeg taget af Diogene Laertio, som udi sin 7. Bogs 1. Cap. fra Pag. 665. til P. 822. handler vittostig om ham, og fornemmelig om Indholden af hans Lærdomme. End flere Efterretninger om ham findes udi Bruckeri hist. crit. Philos. part. 2. lib. 2. cap. 9. sect. 1. pag. 893. &c.

§. 843. Pag. 605. Jeg veed ei om det er denne Cinyra Paphi Son, som Plinius mener, naar han l. 7. c. 57. p. 95. siger, at Cinyra Agricolaë Son opfandt paa Cypern Kobber, Teglstene, Knibtang, smaae Hamre, Begtstang og Ambolt.

§. 872. Pag. 625. Til Slutning af den Cypriske Historie, vil jeg anføre hvad jeg haver optegnet om Jndvaanernes Opfindelser. Tatianus p. 141. udgiver dem for de første der have spaaet af Dvægs Jndvolde. Gregorius Nazianzenus T. 1. p. 100. for de første der have frembragt Offer til Guderne. Clemens Alexandrinus Strom. 1. 1. pag. 307. siger at de tvende Idæi Dactyli Kelmis, og Damnancus have først paa Cypern opdaget Jernet's Brug. Plinius l. 7. p. 106. tillegger dem først at have bygget et Slags Skibe kaldet Cercurus, hvilke vare meget lange og smalle.

Siette Uffnit. §. 878. Pag. 630. Not. 668. B.) Paulanias l. 3. p. 237. tillegger den Samier Theodoro ogsaa den Konsts Opfindelse at støbe af Jern, og at forfærdige Billeder deraf. Plinius tilskriver ham desuden l. 7. p. 98. at have først opfundet Vinkelhagen, Stryjern, Dreiejernet, og Nøglen, følgerlig gjort mere Nytte paa Jorden end de store Krigs Helte, der kun slaae Folk ihjel, og derfor bedre fortient at være i Erindring end de.

§. 880. Pag. 630. Saa liden en De som Samos er, saa fortient haver den gjort sig i Henseende til Videnskabers og nyttige Ting

Zings Opfund; Thi foruden de mange Ting som den Samier Theodorus skal have opfundet, saa tillegger Athenagoras B. 16. ogsaa den Samier Sauria at have først i Eegne, Konsten opfundet at give Ting deres rette Dannelsse, ved det han aspenlede Skyggen af en Hest, hvilken eenfoldige Naade nesten skulde bringe os paa de Tanker, at han haver været bemelte Konsts første Opfinder, i det mindste i Grækenland. Den store Philosophus Pythagoras erkjender ogsaa Samum for sit Fæderneland. Til de Efterretninger som Forfatterne her anføre om Pythagora, bør og legges denne, at han efter Plinii Sigende l. 2. T. 1. p. 150. haver først udfunden den Planet Veneris Betskaffenhed: Foruden Discipler havde han følgende Discipelinder. Theano, som var hans Datter, og om hvilken tale, Plotius in Bibl. cod. 249. p. 1313. Th. Galeus in opusc. mythol. p. 740. &c. Diogenes Laertius lib. 8. c. 1. n. 22. p. 96. Censorinus c. 7. p. 45. Plutarchus in præc. conj. T. 2. p. 142. Proclus in Fabr. Bibl. Gr. Tom. 8. l. 5. c. 26. p. 501. Porphyrius in vita Pythagoræ p. 188. Anonymus in vita Pythagoræ p. 211. Clemens Alexandrinus Strom. l. 1. pag. 309. og l. 4. p. 522. Suidas in voce Θεωῶ, Stobæus Serm. 72. pag. 442., og Jamblichus in vita Pythagoræ lib. 1. p. 125.

Th. Galeus in opusc. myth. p. 739., og Laertius l. 8. c. 1. n. 22. Melissa, Galeus p. 748., Myja, Galeus p. 750., Porphyrius in vita Pythagoræ p. 182. Anonymus p. 211., Clemens A. Strom l. 4. pag. 522., og Suidas in voce *μῦα*. Diotima Plato in Symposio T. 3. p. 201. &c., og Aristides orat. Plat. 2. T. 2. p. 127. Arignote af Samo, Clemens A. p. 522., og Suidas in voce *αἰερύων*. Phytis, Stobæus ferm. 72. p. 443. Og Timycha, Jamblichus in vita Pythagoræ l. 1. p. 168. Dog have nogle af disse, helst de tvende sidste, ei hørt Pythagoram selv, men ikkun hans Discipler og Efterfølgere.

§. 897. Pag. 640. Den store Poet Anacreon var vel ei fød paa Samos, men opholdt sig dog den meste Tid der hos den bekiendte Tyran Polycratem. Senricus Stephanus haver gjort sig den lærde Berden og alle Folk af Smag høilig forbunden, ved at udgive for første gang 1554. i 4to de saa Bers som endda vare i Behold af denne Poet, den sødeste og behageligste som Alderdommen kan fremvise, men som man høilig maa beklage ikkun at have saa lidet tilovers af, hvorudi de senere Tiders Grædste Præster ere skyld, ved det de overtalede de Byzantiske Reisere, til med Flid at sammensøge og at opbrænde de gamle Grædste Poeters Skrifter, særdeles *Comicorum*, under
Paaskud,

Naastud, at de ikkun indeholdte vanskabte Meninger om Guddommen, og vare meget farlige for gode Sæder. Herved have vi tabt Anacreon, Sappho, Menander, og utallige flere. De saae Levninger som endnu ere tilovers af Anacreon ere nesten oversatte paa alle bekiendte Europæiske Sprog, endog paa Vers. Om Anacreon handler Fabricius udførlig in Bibl. Græc. Vol. 1. l. 2. c. 15. p. 545. Clemens Alexandrinus Strom. l. 1. p. 308. udgiver Anacreon for den første Opfinder af Elskovs Vers.

§. 916. Pag. 653. Plinius l. 7. p. 98. vidner og at Artemon den Clazomenier, skal have først opfundet Storms Tøge.

§. 918. Pag. 655. Eumenes var ikke den sidste Konge i Pergamo, som Forfatterne her foregive, men Attalus, hvilken var den Tredie i Pergamo, som førte det Navn.